

Магістр 2 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ
ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА**

Анотація. Відображено місце організаційно-економічного механізму в системі управління та вплив на функціональні підсистеми підприємства, розкрито його структуру, обґрунтовано необхідність його використання для підвищення ефективності діяльності підприємств нафтогазової промисловості.

Аннотация. Отображены место организационно-экономического механизма в системе управления и влияние на функциональные подсистемы предприятия, раскрыта его структура, обоснована необходимость его использования для повышения эффективности деятельности предприятий нефтегазовой промышленности.

Annotation. The place of organizational and economic mechanism in the enterprise management system and its impact on functional subsystems of the company are revealed, its structure is disclosed and the necessity of using it to improve the efficiency of the oil and gas industry is grounded.

Ключові слова: організаційно-економічний механізм, інструмент розвитку, функціональні підсистеми, ефективність, система управління, оптимізація діяльності.

Відмова від адміністративно-планових підходів щодо регулювання економіки на користь ринкових дозволила створити умови для розвитку потенціалу підприємств. Вони отримали доступ до сучасних управлінських моделей, що були розроблені європейською та американською школами менеджменту, а також отримали змогу застосовувати їх у своїй господарській діяльності. Але з іншого боку, стрімкий одномоментний перехід з одного економічного середовища

до іншого, на відміну від поступового, має низку негативних факторів, які чинять помітний вплив на діяльність та функціонування пострадянських виробничих підприємств.

Проблемам сприяння розвитку підприємств в умовах перехідної економіки та пошуку вирішення даних проблем присвячено багато праць вчених-економістів: Н. Афанасьєва [1], В. Гейця, О. Раєвнєвої [2], Б. Данилишина, О. Зеткіна, О. Котикової, Н. Кирич, О. Кузнецова, Л. Мельника, В. Пономаренка [3], Т. Сухорукової, З. Шершньової [4] та ін. Але це питання не втрачає своєї актуальності та потребує додаткового дослідження.

Отже, виникає об'єктивна необхідність розробки дієвого цільового інструментарію з метою оптимізації функціонування та покращення діяльності підприємства щодо сприяння його розвитку.

Метою цієї роботи є обґрунтування необхідності створення організаційно-економічного механізму на підприємстві як дієвої частини системи управління підприємством. А також висвітлення його як засобу координації та упорядкування існуючих організаційно-економічних процесів, які сприяють розвитку підприємства.

Вітчизняні промислові підприємства дуже важко адаптуються до мінливих умов ринкового середовища, бо використання командно-адміністративних механізмів не відповідає ситуації, що склалася, і не дозволяє повноцінно задовольнити сформований ринковий попит. Багато галузей промисловості потребують додаткової допомоги на макроекономічному рівні, що на даний момент держава не в змозі зробити в повному обсязі. Стосовно внутрішніх процесів, то відсутність ефективних механізмів управління не дозволяє організувати додатний напрям розвитку господарської діяльності підприємства. Це стосується і підприємств нафтогазової галузі.

У свою чергу, створення організаційно-економічного механізму (ОЕМ) дозволяє вирішити зазначені проблеми підприємств нафтогазової галузі. Використання ОЕМ орієнтоване на топ-менеджмент підприємства та подальше доведення його сутності до структурних підрозділів, що, в свою чергу, дозволить підвищити ефективність функціонування підприємства. Формування переліку функціональних обов'язків відповідним підрозділам у рамках запропонованого ОЕМ дозволить урахувати стратегічні та оперативні цілі діяльності підприємства.

Автором статті були виділені базові функціональні підсистеми, характерні підприємствам нафтогазової галузі, які є цільовими об'єктами організаційно-економічного механізму:

виробнича;

фінансова;

кадрова;

інвестиційно-інноваційна;

маркетингова;
економічна;
технологічна;
бухгалтерського обліку;
матеріально-технічного забезпечення.

Отже, застосування ОЕМ повинно забезпечити зростання рівня взаємодії роботи цих функціональних підсистем. Очікуваний кумулятивний ефект у цьому випадку пояснюється їх інтеграцією як єдиної системи управління.

На думку автора, дуальність структури ОЕМ дозволить удосконалити економічну та організаційну сфери підприємства нафтогазової галузі як одних із найважливіших елементів його діяльності.

Економічна складова ОЕМ спрямована на вирішення таких завдань:

створення обґрунтованої системи показників для аналізу ефективності діяльності;
оптимізація витрат;
управління наявними фінансовими ресурсами;
сприяння зростанню продуктивності праці;
забезпечення стабільності роботи в умовах мінливих внутрішнього та зовнішнього середовищ.

Організаційна складова ОЕМ, в свою чергу, спрямована на вирішення таких завдань:

визначення форми організації управління;
визначення взаємовідносин та зв'язку між функціональними підсистемами підприємства;
реалізація функцій управління в рамках кожної функціональної підсистеми;
делегування відповідних повноважень кожному підрозділу;
забезпечення високого рівня узгодженості дій між підрозділами.

Цей перелік не є вичерпним, але виокремлює сфери застосування ОЕМ як зв'язуючої ланки між системою управління підприємством та функціональними підсистемами підприємства. Це сполучення відображено на рисунку.

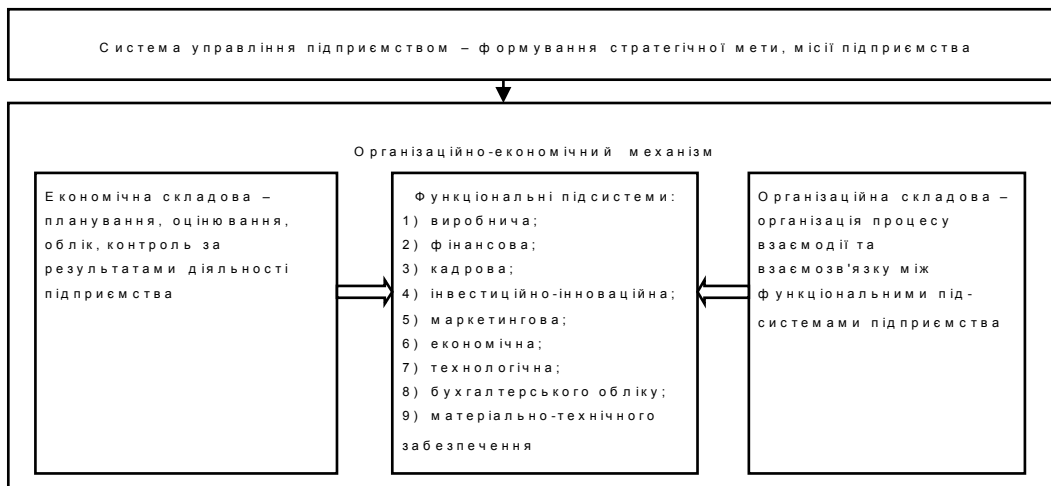

Рис. Місце організаційно-економічного механізму в структурі управління

Таким чином, запровадження організаційно-економічного механізму на підприємстві дозволить покращити роботу функціональних підсистем та зміцнити якість їх взаємної роботи, а також підвищити ефективність управлінських рішень, що приймаються керівництвом підприємства.

Наук. керівн. Іпполітова І. Я.

Література: 1. Афанасьев Н. В. Управление развитием предприятия : монография / Н. В. Афанасьев, В. Д. Рогожин, В. И. Рудька. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2003. – 184 с. 2. Раевнева О. В. Управление развитием предприятия: методология, механизмы, модели : монография / О. В. Раевнева. – Х. : ВД "ИНЖЕК", 2006. – 496 с. 3. Пономаренко В. С. Стратегічне управління розвитком підприємства : навч. посібн. / В. С. Пономаренко, О. І. Пушкар, О. М. Тридід. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2002. – 640 с. 4. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : підручник / З. Є. Шершньова. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.